

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3259/2023. (VI. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.298/2022/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Szepesházi Péter egyéni ügyvéd által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó kérte az Egri Járásbíróság 17.P.20.203/2020/44. számú elsőfokú ítélete és az Egri Törvényszék ezt helybenhagyó 1.Pf.20.082/2021/22. számú jogerős ítélete, valamint a Kúria Pfv.I.20.298/2022/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei, valamint az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [4] 2.1. Az indítványozó 2004. november 30-án deviza-alapú kölcsönszerződést és jelzálogszerződést kötött egy hitelintézettel, amelyet 2008. szeptember 26. napján módosítottak. A hitelező a kölcsönszerződést teljesítés hiányában felmondta. Ezt követően az alperes (hitelintézet) mint végrehajtást kérő kérelmére a közjegyző 33012/Ü/1270/2011 számon végrehajtási záradékot bocsátott ki, a végrehajtási eljárás a panaszra okot adó per megindítása előtt folyamatban volt. Ehhez az ügyhöz egyesítettek egy másik ügyet is, amelyben a közjegyző 735/2012 szám alatt állított ki végrehajtható okiratot, ezt a 196.V.1329/2012 végrehajtói számon iktatták.
- [5] Az indítványozó ilyen előzmények után végrehajtás megszüntetése iránti pert indított. Az elsőfokú bíróság ítéletével az indítványozó keresetét elutasította, az indítványozó fellebbezésére másodfokon eljáró törvényszék az elsőfokú döntést helybenhagyta, azt a Kúria hatályában fenntartotta. A panasz tárgya ez a három, egybehangzó bírói döntés.
- [6] 2.2. Az indítványozó szerint az ítéletek beleütköznek az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdésébe (tisztességes tárgyaláshoz való jog, részeleme az önkényes mérlegelés tilalma), és a (7) bekezdésébe (érdemi hatékony jogorvoslathoz való jog, ezzel összefüggésben a bírósághoz fordulás joga, mindezekkel összefüggésben egyrészt az önkényes mérlegelés tilalma, a felperesi indokok érdemi elbírálásához való jog, fegyveregyenlőség elve), ezekkel összefüggésben az Alaptörvény XV. cikke (2) bekezdésébe (hátrányos megkülönböztetés tilalma) és (1) bekezdése első mondatába (törvény előtti egyenlőség), valamint a fogyasztói jogok biztosításához való jogba is [Alaptörvény M) cikke (2) bekezdése második mondata). A panasz szerint az ítéletek ütköznek az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog) is. Kérte az indítványozó az ítéletek megsemmisítését.
- [7] Az alkotmányjogi panasz ismerteti a másodfokú bíróság döntését, a felülvizsgálati kérelmet, a Kúria ítéletének indokolását. A panasz szerint a bírói döntést érdemben befolyásoló jelleg abban áll, hogy „[a]z önkényes mérlegelés tilalma megszegése fogalmilag, minden esetben tehát a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, hiszen maga az önkényes mérlegelés vezet önkényes döntésekhez, ezért csak annyit kell hozzátennünk ehhez, hogy az érdemi döntést magát befolyásolta maga az ügy érdemében elkövetett önkényes mérlegelés-sorozat. Az alkotmánysértés igazoló következő pontbeli (»alaptörvény-ellenesség mibenléte tételesen«) érvek figyelembevételre kedvezőbb helyzetbe hozta volna a felperest, hiszen a keresetet elutasító, a felperesnek kedvezőtlen ítéletek és az azokban előírt tartozás - és perköltség-fizetési marasztalásokból súlyos kötelezettségei fakadnak.”

- [8] 2.3. A panasz – amely A)–F) pontok alatt tartalmaz többször visszatérő indokolási elemeket – ezt követően eljárásjogi kérdésekről szól [alkotmányjogi panasz 8. oldal A) pontja] a tisztességes bírósági tárgyaláshoz és a jogorvoslathoz való joggal, valamint a fogyasztók jogaival, az uniós joggal és a törvény előtti egyenlőséggel összefüggésben, majd megállapítja, hogy az Alkotmánybíróság 3297/2020. (VII. 17.) AB végzése „eljárásjogilag egyértelműen a rendes bíróságok eljárási akadály és külső fórumok, a jogalkotó szerepe nélküli jogkörévé tette az európai uniós jognak meg nem felelő hazai jog és bírói gyakorlat félretételét”.
- [9] Az alkotmányjogi panasz B) pontja első bekezdése szerint „[n]yilvánvaló az önkényes mérlegelés tilalmába ütköző, egyben a tisztességes eljáráshoz való jogot is megszegő Alaptörvénysértések a következők (mindegyik az előbbi panaszkérelemben írt jog sérelmével) – az uniókonform bírósági értékelések nyilvánvaló és alapvető hiányával összefüggésben is:”, majd a kúrai döntését idézi az árfolyamkockázatról való tájékoztatás világossága és érthetősége körében, továbbá az uniós jogra és Európai Unió Bírósága ítéleteire hivatkozik. A panasz szerint a Kúria döntésének érvelése „sem esik tehát az alkotmányos bírói független, szabad mérlegelés elvébe sem, azt átlépi, önkényes mérlegelést valósít meg. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült.”
- [10] A panasz a továbbiakban az uniós fogyasztóvédelmi jogként hivatkozik az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 169. cikkére, a 93/13/EGK irányelvre, az *OTP Bank Nyrt. és OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. kontra Ilyés Teréz és Kiss Emil* (EU:C:2018:750) 2018. szeptember 20-i döntésre (a továbbiakban: C-51/17. ügy).
- [11] A panasz C) pontja első bekezdése megismétli a B) pont első bekezdését. A panasz szerint azzal, hogy a felperesnek az árfolyamrészre hivatkozó indokait nem bíralták el a bíróságok a devizahitellel törvényekre [2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1. tv.), a 2014. évi XL. törvény, 2014. évi LXXVII. törvény] utalással, súlyos alaptörvénysértést valósítottak meg. A panasz további hivatkozásokat tartalmaz az uniós jogra (11-15. oldal).
- [12] A panasz C) pontja utolsó két bekezdése szerint „[a]z előző bekezdésekben írtak azért is sértik: a tisztességes eljáráshoz való jogot, mert mint európai uniós állampolgár sem kaptam meg felperesként a kötelező (2007. évi CLXVIII. törvény 4. cikk 17. pontja) uniós fogyasztóvédelmi jog (EUMSZ. 169. cikke, az annak tartalmát kibontó előzetes döntéshozatali eljárások döntései, a 93/13 EKG Irányelv elvei, szabályai) védelmét, pedig fogyasztói szerződés esetén az irányadó, s konkrétan a [C-51/17. ügyre] is, mely konkrét kötelező értelmezést ad a közvetlenül hatályos EUMSZ 169. cikkének. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült és a fogyasztói jogok biztosításához való jog is (Alaptörvény M. cikke (2) bekezdése 2. mondata), a törvény előtti egyenlőség (Alaptörvény XV. cikke (1) bekezdése első mondata) a többi fogyasztói szerződést kötő akár magyar, akár más tagállami állampolgár adóshoz képest is. Más tárgyú ügyekben ugyanis azt kell feltételezni már csak az uniós jog primátusa és az Alaptörvény miatt is, hogy megkapja a hazai bíróságoktól az uniós jogot a magyar állampolgár, más típusú kölcsönszerződések adója is bizonyára. Mivel a fogyasztóvédelmi uniós jog és joggyakorlat nem technikai norma, ezért figyelembe jön az AB gyakorlatában – Alkotmánybíróság V/732-1/2019-es számú eljárás. Az Alkotmánybíróság V/732-1/2019-es számú döntésében eljárásjogilag egyértelműen a rendes bíróságok eljárási akadály és külső fórumok, a jogalkotó szerepe nélküli jogkörévé tette az európai uniós jognak meg nem felelő hazai jog és bírói gyakorlat félretételét. Az eljáró bíróságok még csak eleget sem tettek az indokolási kötelezettségüknek, csak utaltak a Dh.-törvényekre, az uniós fogyasztóvédelmi magyar állampolgárokat megillető jogok teljes kiüresítésével jártak el.” Vagyis a panasz ismételten hivatkozik az Alkotmánybíróság 3297/2020. (VII. 17.) AB végzésére, valamint a bírói döntések kritikáját tartalmazza a DH1. tv., a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény és uniós ítéletek indítványozó szerinti értelmezése fényében, részben több helyen szó szerint megismételve a panasz előző részeiben már szerepelt érvelést [16–21. oldal, D)–F) pontok].
- [13] A panasz F) pontja első bekezdése szerint „[m]indegyik bírósági ítélet és az eddig a jelen pontnál (alaptörvényellenesség tételesén) felsoroltak mindegyike [A)–D) pontok] értelemszerűen sértette az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésébe foglalt tulajdonhoz való jogot, hiszen a pervezettség befolyásolta a felperesi kölcsön fizetési kötelezettséget és a perköltség-teljesítési kötelezettséget, a vagyoni hátrány pedig sérti a tulajdonhoz való jogot. A hitelfelvételek során alkalmazott tisztességtelen feltételek következtében anyagilag ellehetetlenült, lakhatása és megélhetése is veszélybe került.”
- [14] A panasz – anélkül, hogy konkrét indítványt tartalmazna ebben a körben – mellékesen megjegyzi, hogy a kúriai ítélet nemzetközi jogot sért (22–25. oldal). (Az Alkotmánybíróságnak konkrét indítvány hiányában ez utóbbi kérdések körében nem kellett vizsgálnia és döntenie.)

- [15] A panasz idézi az Alkotmánybíróság tulajdonjogi gyakorlatával kapcsolatos egyes határozatok elemeit (25–26. oldal).
- [16] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [17] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be, az Országos Bírósági Hivatal elektronikus ügyintézését kiszolgáló rendszerében végzett karbantartási munkák miatt 2022. november 26. napján 14:00 órától 20:00 óráig az elektronikus ügyintézés, továbbá az Ügyfél Iratbetekintő Rendszer (ÜIR) működése szünetelt.
- [18] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [19] Alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. E feltételnek a panasz csak részben felel meg, mivel az Alaptörvény indítványozó által hivatkozott M) cikk (2) bekezdésében említett „fogyasztók jogai” nem minősülnek olyan, Alaptörvényben biztosított jogot tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, amelyre alkotmányjogi panasz alapítható lenne {lásd például: 3021/2019. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [24]}. Ezen panasz elem tekintetében érdemi vizsgálatnak a fentiek szerint nincs helye.
- [20] Az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül a XXVIII. cikk (1) bekezdésére, (7) bekezdésére, XV. cikk (1)–(2) bekezdésére, és XIII. cikkére alapított elemek tekintetében felel meg a panasz a határozott kérelem követelményének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontok] formálisan. Vagyis a panasz megjelöli azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza; az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét; a vizsgálandó bírói döntést; az Alaptörvény, megsértett rendelkezéseit; az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével; tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.
- [21] Arról, hogy a határozott kérelem egyik eleme, az indokolás [52. § (1b) bekezdés e) pont], ha van a panaszban, alkalmas-e a panasz befogadására, az Abtv. 29. §-a alapján kell dönten.
- [22] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [23] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}
- [25] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban említett, Alaptörvényben biztosított egyes jogok sérelmével kapcsolatosan a panasz nem alkotmányossági, hanem szakjogi törvényességi kérdésekre vonatkozik. Az indítványozó a bíróságok által alkalmazott normák helyett ügye elbírálására az általa megjelölt uniós jogot és joggyakorlatot tekinti irányadónak, tehát az alkalmazott jogszabályok körét kifogásolja, összességében a rendes bíróságok jogalkalmazását – az indítvány szóhasználatában a mérlegelését – vonja kritika alá. Az indítványozó valójában a támadott ítéletekben foglalt döntéseket, azok rá hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek, a döntések Alkotmánybíróság általi felülbírálata érdekében.
- [26] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján,

figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére, azt visszautasította. A jelen panaszban foglaltakkal összehasonlítható alkotmányjogi kérdéseket felvető, hasonló alkotmányjogi panasz befogadásának visszautasításáról az Alkotmánybíróság a 3481/2020. (XII. 22.) AB végzésben döntött.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2780/2022.